

PŮSOBENÍ ŠKOLNÍ PSYCHOLOŽKY/PSYCHOLOGA V OBLASTI UČITELSKÉHO VYHOŘENÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Mgr. Anna Bartoňová

Doc. PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D.

Den se školní psychologií

Praha, 28.1.2019

Teoretická východiska

- ▶ Podpora učitelské profese jako jedna z činností školních psychologů/psycholožek
- ▶ Učitelství jako velmi stresové povolání, v důsledku čehož lze tvrdit, že učitelé/učitelky jsou vysoce ohroženi syndromem vyhoření

Cíl studie

- ▶ Popsat a zjistit, jak školní psychologové/psycholožky vnímají syndrom vyhoření u učitelů/učitelek na základních školách, kde působí a jakým způsobem přispívají k jeho prevenci či samotnému řešení.

Metodologie výzkumu

- ▶ Oslovení školních psychologů/psycholožek
- ▶ Polostrukturované rozhovory se školním psychologem/psycholožkami
- ▶ Kvalitativní analýza dat

Výzkumný soubor

- ▶ 10 školních psycholožek
- ▶ 1 školní psycholog

Rozhovor	Jméno	Funkce ve škole	Úvazek	Počet zaměstnání; počet let působení na aktuální škole	Zkušenost školy se školním psychologem/žkou
1	Marie	Školní psycholožka	0,5	1; 1	1
2	Petr	Školní psycholog	1	2-3; 3	Mnoho
3	Magda	Školní psycholožka	0,75	2; 1	3
4	Lenka	Školní psycholožka	0,75	3; 2	3
5	Monika	Školní psycholožka (Speciální pedagožka)	1	1; 4	8
6	Andrea	Školní psycholožka Speciální pedagožka	1	1; 4	3
7	Pavĺina	Školní psycholožka	0,5	1; 2,5	Mnoho
8	Kateřina	Školní psycholožka Speciální pedagožka	1	2; 10	1
9	Justýna	Školní psycholožka	1	1; 2,5	Mnoho
10	Karolína	Školní psycholožka	0,5	1; 1	2
11	Jana	Školní psycholožka	0,75	3; 6	2

1. Jak školní psychologové/psycholožky vnímají syndrom vyhoření u učitelů/učitelek na základních školách, kde působí?

- ▶ **Syndrom vyhoření jako aktuální téma**
- ▶ **Učitelství jako rizikové povolání**
 - ▶ Náročnost povolání, nedostatečná kolegiální podpora, velké počáteční nadšení
- ▶ **Projevy syndromu vyhoření**
 - ▶ Vyčerpanost, podrážděnost, ztráta nadšení a somatické obtíže
- ▶ *„V dnešní době ale opravdu náročnost profese – nutnost diferencovat – nevím jak ??, větší nároky od rodičů, málo učitelů – musejí učit i angličtinu, i když sami jí neumějí a nemají rádi, hodně papírování. Malá prestiž.“*

2. Jaké techniky školní psychologové/psycholožky využívají při zjišťování profesní spokojenosti učitelů/učitelek?

- ▶ **Nevyužívání diagnostických nástrojů pro zjišťování profesní spokojenosti vyučujících**
 - ▶ Nedisponování diagnostickými nástroji
 - ▶ Přehlčení vyučujících dotazníky
- ▶ **Monitorování situace ve škole**
 - ▶ Pozorování
 - ▶ Naslouchání
- ▶ *„Já to nejvíc asi sleduju, a když bych asi viděla nějaký náznak toho, že je ten učitel v poslední době nějaký zasmušilej a tak dále... Nebo i od těch dětí nějaký signály, když maj třeba pocit, že se začali chovat jinak.“*

3. Jak školní psychologové/psycholožky přistupují k prevenci učitelského vyhoření?

- ▶ **Není to hlavní cíl**
- ▶ **Vědomí možnosti pomoci**
- ▶ **Individuální konzultace**
- ▶ **Braní žáků z hodin**
- ▶ **Organizování výjezdů, seminářů, supervize**

- ▶ *„A co třeba dělám, třeba tý vyčerpaný pani učitelce nabízím, aby mi sem dala jednoho problémového žáka, kterýho vim, že má ve třídě a že se jí tím jako uleví, když ho v tý hodině nebude mít.“*

4. Jak školní psychologové/psycholožky pracují s učiteli/učitelkami, u kterých identifikovali syndrom vyhoření?

- ▶ Vyhledání školních psycholožek/psychologa vyučujícími v oblasti profesní spokojenosti
- ▶ Individuální postup
- ▶ Oslovení
- ▶ Zmapování situace
- ▶ Společné hledání řešení
- ▶ Podpora v nejlepším zájmu učitele/učitelky
- ▶ *„Takže tam je asi důležitý zjistit, v jakém stádiu rozhodování je a jestli třeba se dá ještě něco pro to udělat, aby zůstal, anebo ta situace je taková, že ani není dobrý, aby zůstal. Je potřeba zjistit všechny tyhle informace.“*

Faktory ovlivňující práci školních psychologů/psychologů s vyučujícími v oblasti profesní spokojenosti

- ▶ Velikost úvazku
- ▶ Délka psychologické praxe
- ▶ 0,5 úvazek + krátká psychologická praxe

DĚKUJI ZA POZORNOST

bartonova@arcig.cz